

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук

МАУП

Кафедра іноземної філології та перекладу

Затверджую:

Схвалено на засіданні кафедри

Директор ННПСН

Іноземної філології та перекладу

_____ Раєвська Я.М.

Протокол № 1 від 29.08.2024 р.

“ 29 ” серпня _____ 2024 р.

Завідувач кафедри _____ І. С. Бахов

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія перекладу

спеціальності: _____ 035 Філологія _____

(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня _____ другий (магістерський) рівень

(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми: _____ 035 Філологія _____

(шифр і назва освітньої програми)

спеціалізації: 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно),
перша англійська

(за наявності)

(назва спеціалізації)

Розробник (-и) силябусу навчальної дисципліни: Бахов Іван Степанович , доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу.

Викладач:Бахов Іван Степанович , доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу.

Силябус розглянуто і затверджено на засіданні кафедри іноземної філології та перекладу

Протокол № 1 від 29.08.2024 р.

Завідувач кафедри _____ І. С. Бахов

(підпис)

Силябус погоджено з гарантом (керівником) освітньої програми

035 Філологія

(назва освітньої програми)

29.08.2024 р.

Керівник (гарант) освітньої програми _____

(підпис)

Силябус перевірено

(дата)

Заступник директора _____ Т.В. Нич

(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № ____

(підпис)

(ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № ____

(підпис)

(ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № ____

(підпис)

(ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № ____

ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук

Кафедра іноземної філології та перекладу

Назва дисципліни	Теорія перекладу
Викладач (-і)	Бахов Іван Степанович
Портфоліо викладача (-ів)	Доктор педагогічних наук, професор
Контактний тел.	066-516-62-92
E-mail:	bakhov.ukr.net
Сторінка дисципліни на сайті	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/imvsn/kafedra-inozemnih-mov/robochi-navchalni-programi2.html
Консультації	п'ятниця, 08:30 - 09:50

1. Коротка анотація до дисципліни. Дисципліна зорієнтована на поглиблення і удосконалення знань магістрів/магістринь міжмовної комунікації, безпомилкове ведення ділового листування та на «відшліфування» послідовного перекладу виступів на зустрічах, прес-конференціях, інтерв'ю.

2. Мета: ознайомлення студентів з основними положеннями теорії перекладу, специфікою перекладу текстів, які належать до різних функціональних стилів, з основними тенденціями в розвитку зарубіжної і української теорії перекладу. Курс переслідує також мету, спрямовану на збагачення студентів навичками самостійної роботи над перекладом, головним чином, науково-технічних текстів.

Завдання: висвітлення основ теорії перекладу відповідно до сучасного стану лінгвістичних знань; ознайомлення студентів з найбільш важливими проблемами сучасних досліджень у галузі перекладу; окреслення суспільної значимості перекладацької діяльності; розкриття взаємозв'язку теорії перекладу з іншими філологічними дисциплінами.

Академічна доброчесність. У своїй діяльності з реалізації державної політики у сфері якості освіти дотримуватись зазначених в «Кодексі академічної доброчесності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти» основних принципів та фундаментальних цінностей академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин.

3. Формат курсу: очний (*offline*)

4. Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності):

Загальні компетентності

1. Соціокультурна компетентність:

- розуміти роль культури, науки в розвитку цивілізації, їх співвідношення і пов'язаних з ними сучасних соціальних і етичних проблем, цінності наукової раціональності та її історичних типів, знати структуру, форми і методи наукового пізнання, їх еволюцію;
- знати форми і типи культур, основні культурно-історичні світові центри і регіони, закономірності їх функціонування і розвитку, знати історію культури України, її місце в світовій культурі і цивілізації;
- бути обізнаним у найважливіших галузях і етапах розвитку гуманітарного і соціально-економічного знання, основних наукових школах, напрямках, концепціях, джерелах гуманітарного знання і видах роботи з ними; вміти аналізувати в загальних рисах основні економічні події в своїй країні і за її межами, знаходити і використовувати інформацію, необхідну для орієнтування в основних поточних проблемах економіки; знати права і свободи людини і громадянина, вміти їх реалізувати у різних сферах життя, знати Конституцію України
- мати уявлення про наукові, філософські і релігійні картини світу, сутність призначення і сенс життя людини, про різноманітність людського пізнання, співвідношення істини і помилки, безвір'я і віри, раціонального та ірраціонального в людській уяві, особливості функціонування знання в сучасному суспільстві, про естетичні цінності, їх значення в творчості і повсякденному житті, вміти орієнтуватися в них; сприймати і розуміти різні жанри мистецтва (художню літературу, живопис, музику).

2. Інформаційна компетентність:

- вміти користуватися сучасними інформаційними технологіями; вільно орієнтуватися у стрімкому потоці наукової інформації, вести особистий науковий пошук за допомогою різних інформаційних систем; вміти користуватися електронними носіями для ведення навчальної документації середньої та старшої школи; бути обізнаним та вміти вільно користуватися інформаційними системами: бібліотеками, каталогами, архівами, локальними та глобальними мережами для ефективного пошуку та структурування інформації.

3. Комунікативна компетентність:

- знаходити засоби виражати особисте ставлення учителя-гуманіста до культурно-естетичних проблем; - вміти виражати і обґрунтовувати свою позицію з питань, які стосуються до історичного минулого; сензитивність до можливостей адаптації матеріалу відповідно до умов загальноосвітніх навчальних закладів; уміння застосовувати різні методичні ситуації в залежності від навчального контексту;
- уміти в практичній діяльності застосовувати знання етикету і дотримання етики ділового спілкування; вільно володіти українською мовою як державною і як мовою професійного та повсякденного спілкування з учнями, іноземними мовами; використовувати вербальні і позамовні засоби комунікації, техніки взаємодії в комунікаційних актах зі школярами, батьками, колегами, адміністрацією школи.

4. Здоров'язбережувальна компетентність:

- розуміти природу психіки, знати основні психологічні функції та їх фізіологічні механізми, співвідношення природних і соціальних факторів у становленні психіки по

йонній потреб і мотивів; вміти дати психологічну характеристику особистості (її темпераменту.)

Фахові компетентності

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

- Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог
- Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах
- Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки
- Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного/мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів - -
- Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного/мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів
- Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного/мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів

5. Тривалість курсу: 90 годин (2 кредити ЄКТС), з них: 20 години аудиторної роботи, 14 год. – семінарський (практичних) занять, 56 годин – самостійної роботи, підсумковий контроль – у формі заліку.

6. Статус дисципліни: *вибіркова.*

7. Пререквізити: Курс «Теорія перекладу» тісно пов'язаний із проблематикою інших дисциплін, знання яких необхідно здобувачам для вивчення курсу.

8. Технічне й програмне забезпечення/ обладнання – мультимедійний проектор, комп'ютер (ноутбук) для проведення аудиторних занять, інтернет.

9. Політика курсу:

- Виконання завдань у встановлений термін.
- Відпрацювання пропущених занять можливе під час самостійної підготовки та консультацій викладача.
- Дотримання академічної доброчесності (в разі порушення – письмова робота студента/студентки вважається недійсною).

10. Структура навчальної дисципліни дисципліни. Курс складається з двох змістових модулів. Кожен модуль складається з лекційної та семінарської/практичної частин:

- Змістовий модуль I. «Теоретичні основи перекладу» (лекційні теми 1-5, семінарські теми 1-3).
- Змістовий модуль II (лекційні теми 6-10, семінарські теми 4-7).

11. Форми і методи навчання.

Основними видами навчальних аудиторних занять є лекції, семінари та консультації.

При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як:

лекція-дискусія – запитання до аудиторії, запрошення до колективного дослідження – швидка «мозкова атака».

лекція з застосуванням техніки зворотного зв'язку (якщо є технічна можливість) – отримання даних від усієї групи студентів на поставлене запитання.

лекція-консультація – наприклад, перша частина заняття проводиться у вигляді лекції, в якій викладач відповідає на питання студентів, які виникли в процесі попередньо-пошукової роботи, доповнюючи і розвиваючи їх на свій розсуд; друга частина проходить у формі відповідей на додаткові запитання студентів, вільного обміну думками і завершується заключним словом лектора.

12. Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (<https://drive.google.com/file/d/1ENRncPY-dU2qLke7awVKn1OdfG88Hg8D/view>).

Система оцінювання навчальних досягнень

Вид діяльності студента	максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		максимальна к-сть балів за одиницю	максимальна кількість балів	максимальна к-сть балів за одиницю	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	5	5	5	5	5
Відвідування семінарських занять	-	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	5	5	1	5
Виконання модульної роботи	30	-	25	1	25

Виконання ІНДЗ	45	-	-	-	-
Разом	-		130		42
Максимальна кількість балів:			172		
172:100=1,72. Студент набрав Х балів; Розрахунок: Х:1,72 = загальна кількість балів.					

13. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Самостійна робота передбачає створення власних проєктів, досліджень з теми та оформлення звітної документації.

Критерії оцінювання:

- змістовність – 3 бали
- відповідність темі та вимогам оформлення – 2 бали.

Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 5 балів.

14. Форми проведення поточного, рубіжного (модульного) контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль здійснюється у вигляді тестування.

Студентам пропонують тестові завдання у кількості 25 питань.

Види тестових завдань:

- із вибором однієї правильної відповіді;
- на встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- завдання на розпізнавання та відтворення правильної відповіді.

Критерії оцінювання:

- виконання тестових завдань – максимум 25 балів.

15. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Поточний контроль знань здійснюється щомісяця шляхом опитування за вивченими темами курсу, підсумковий – наприкінці семестру за наявності позитивних оцінок поточного контролю у формі заліку. (Методологічні рекомендації до проведення й оцінювання екзамену див. *Робоча навчальна програма дисципліни*).

16. Орієнтовний перелік завдань для семестрового комплексного контролю

1.Поняття перекладу. Значення перекладу для людства. Роль перекладача у сучасному світі.

2. Моральні принципи перекладача. Норми поведінки перекладача. Професійна придатність та професійні вимоги. Правовий та суспільний статус перекладача.

3. Види перекладу. 3.1. Усний переклад: послідовний (абзацно-фразовий та конференцпереклад); синхронний (власне синхронний, синхроннашіптування, контрольний синхрон); переклад з листка). 3.2. Письмовий переклад: науково-технічний, переклад суспільнополітичної літератури та публіцистики, художній. 3.3. Машинний переклад. Комунальний переклад.

4. Перекладознавство як самостійна наукова дисципліна.

5. Теорія перекладу як складова частина перекладознавства; складові частини теорії перекладу як самостійної наукової дисципліни.

6. Переклад у давнину та епоху античності.

7. Переклад у добу Середньовіччя.

8. Переклад у нові та новітні часи.

9. Переклад у Європі на зламі XX та XXI ст.

10. Дві тенденції в історії перекладу: буквалізм та прагнення “передати дух” оригіналу. Вільний переклад.

11. Теорія неможливості перекладу та її прихильники.

12. Перекладність як передумова еквівалентності. Абсолютна перекладність та теорія універсалій Н. Хомського. Принцип відносної перекладності.

13. Інваріант перекладу: ситуативний контекст, денотативний зміст, сигніфікативний зміст, інтерпретативний зміст, внутрішньомовний зміст.

14. Рангова ієрархія компонентів змісту: інваріантні компоненти, інваріантно-варіабельні компоненти, варіабельні компоненти, порожні компоненти, домінанти перекладу.

15. Поняття перекладацької еквівалентності, адекватності перекладу та цінності перекладу.

16. Етапи процесу перекладу: сприйняття, відтворення та контроль готового тексту. Перекладацькі стратегії.

16. Одиниця перекладу та способи її виокремлення: переклад на рівні фонем/графем, переклад на рівні морфем, переклад на рівні слів, переклад на рівні словосполучень, переклад на рівні речень, переклад на рівні тексту.

17. Теорія відповідності у перекладі: еквівалентні, варіантні та контекстуальні відповідники.

18. Теорія трансформацій при перекладі: граматичні трансформації, лексичні трансформації; лексико-граматичні трансформації, синтаксичні трансформації.

19. Інтернаціональна лексика та особливості її передачі при перекладі. Міжмовні омоніми. Проблема “фальшивих (неправдивих, несправжніх) друзів” перекладача.

20. Переклад фразеологічних одиниць: використання еквівалентних та варіантних відповідників; описовий, приблизний та актуалізований переклад.

21. Безеквівалентна лексика та способи її відтворення при перекладі.

Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

17. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

18. Рекомендовані джерела (література):

1. Бик І. С. Основи перекладу для студентів факультетів міжнародних відносин : навч. Посібник / І. С. Бик. – Львів : Львівського національного університету імені Івана Франка, 2014.
2. Зорівчак Р. П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія / Р. П. Зорівчак. – Львів : Вища школа. Вид-во при Львівському університеті, 1983.
3. Ковганюк С. П. Практика перекладу. (З досвіду перекладача) / С. П. Ковганюк. – К. : Дніпро, 1968
4. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу / В. В. Коптілов. – К. : Вища школа, 1982
5. Мірам Г. Е., Дайнеко В. В., Тарануха Л. А., Грищенко М. В., Гон О. М. Основи перекладу : Курс лекцій; Навчальний посібник / Г. Е. Мірам, В. В. Дайнеко, Л. А. Тарануха, М. В. Грищенко, О. М. Гон. – Київ : Ельга, Ніка-Центр, 2002
6. Основи перекладу : граматичні та лексичні аспекти : Навч. посіб. / за ред. В. К. Шпака. – К. : Знання, 2005
7. Korunets I. V. Theory and Practice of Translation / I. V. Korunets. – Вінниця : Нова книга, 2000
8. Osimo B. Translation Course.
http://www.logos.it/pls/dictionary/linguistic_resources.traduzione_en?lang=en

Додаткова

1. Miram G. Basic Translation Theory. Kiev: Elga, Nika-Center, 2002.
2. Мірам Г. Е., Дайнеко В. В., Іванова С. В. Коучінг для усних перекладачів/ Г. Е. Мірам, В. В. Дайнеко, С. В. Іванова. – К. : Ніка-Центр, 2011.
3. Нестеренко Н. М. A Course in Interpreting and Translation / Посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів / Н. М. Нестеренко. – Вінниця : Нова книга, 2004.
4. Сухенко К. М. Лексичні проблеми перекладу / К. М. Сухенко. – К. : Вид-во Київського університету, 1972

Література для семінарських занять

1. Гром'як Р. Текст літературно-художнього твору: епістемологічно-когнітивні роздуми // Р. Гром'як. Орієнтації. Розмисли. Дискурси. – Тернопіль: Джура, 2007. – С. 268-309.
2. Франко І. Із секретів поетичної творчості (будь-яке видання).
3. Шевченко Г. Проблема читача в компаративних дослідженнях // Слово і час. – 2007. - № 10.

Словники та довідкова література

1. Англо-український словник. Склад М. І. Балла. Т.т.1,2. – Київ : Освіта, 1996.
2. Англо-український дипломатичний словник за ред. І. С. Бика – К. : Знання, 2006
3. 4. Англо-український фразеологічний словник. Уклад. К. Т. Баранцев. 3-те вид., випр. – К. : Т-во Знання, КОО, 2006.
4. Бендзар Б., Бобинець С. Українська фонографічна передача антропонімів античної, англо-, німецько- і франкомовної літератур / Б. Бендзар, С. Бобинець. – Ужгород : Закарпаття, 2000.
5. Карабан В. І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на українську мову / В. І. Карабан. – Київ-Кременчук, 1999
6. Benson M., Benson E., Ilson R. The BBI Combinatory Dictionary of English / M. Benson, E. Benson, R. Ilson. Amsterdam/Philadelphia : John Benjamins Publishing Company. – М. : Русский язык, 1990
7. Deardorff Alan V. Deardorff's Glossary of International Economics / A. V. Deardorff. <http://www-personal.umich.edu/~alandear/glossary/>
8. Transliteration des Kyrrillischen – Transliteration of Cyrilli – Lateinische Umschrift – ISO-Transliteration.
9. Ukrainian-English Transliteration Table. – <http://www.rada.kiev.ua/translit>.

Інформаційні ресурси

Актуальна преса, інтернет, телебачення

Література іноземними мовами

1. Baker M. In Other Words: a coursebook on translation / Mona Baker. – L.; N.Y.: Routledge, 1992. – 304 p.
2. Bassnett, Susan and Andre Lefevere. Constructing Cultures: Essays on Literary Translation. – Clevedon: Multilingual Matters, 1998.
3. Iser W. The Act of Reading: A Theory of Aesthetic Response / W. Iser. – The Johns Hopkins University Press, 1980. – 244 p.
4. Kimmel L. Nabokov as Translator. An examination of his changing doctrine of

- translation [Електронний ресурс] / Leigh Kimmel. – Режим доступу: <http://www.geocities.com/Athens/3682/nabokov2.html>.
5. Kramina A. Translation as Manipulation: Causes and Consequences, Opinions and Attitudes / Aiga Kramina // *Studies about Languages*. – 2004. - №6 – P. 37-41.
 6. Nabokov V. Foreword / Vladimir Nabokov // Pushkin A. Eugene Onegin: [tr. from the Russian with a commentary by V.Nabokov in two volumes]. – Vol.1. - N.Y.: Princeton University Press, 1990. – P. vii-xii.
 7. Newmark P. A Textbook on Translation / Peter Newmark. – L.; N.Y.: Prentice Hall, 1988. – 292 p.
 8. Trivedi H. Translating Culture vs. Cultural Translation / Harish Triverdi [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://iwp.uiowa.edu/91st/vol4-num1/translating-culture-vs-cultural-translation>.
 9. Levitsky A.E., Slavova L.L., Borisenko N.D. Linguistics. Рекомендовано МОН України як підручник для студентів вищих навчальних закладів. – Київ. Знання України. 2006. – 171с.
 10. Jorge Leiva Rojo. Aspects of human translation: The current situation and an emerging trend. 2018. *Hermeneus. Revista de traducción e interpretación*, 20:257-294. DOI: [10.24197/her.20.2018.257-294](https://doi.org/10.24197/her.20.2018.257-294) https://www.researchgate.net/publication/329629422_Aspects_of_human_translation_The_current_situation_and_an_emerging_trend [accessed Oct 27 2020].
 11. Rosemary Mitchell-Schuitevoerder. A Project-Based Approach to Translation Technology. 2020. DOI: [10.4324/9780367138851](https://doi.org/10.4324/9780367138851). ISBN: 9780367138851.
 12. Erika Nogueira de Andrade Stupiello. Marileide Dias Esqueda. A critical approach proposal for training translation memory systems in translator education programs. August 2016. *FORUM Revue internationale d'interprétation et de traduction / International Journal of Interpretation and Translation* 14(1):79-99/ DOI:[10.1075/forum.14.1.05dea](https://doi.org/10.1075/forum.14.1.05dea)
 13. Lucas Nunes Vieira, Elisa Alonso, Lindsay Bywood. Introduction: Post-editing in practice – Process, product and networks. 2019. *The Journal of Specialised Translation*. Project: CFP JoSTrans Issue 31: Post-Editing in Practice: Process, Product and Networks
 14. Yanfang Jia, Michael Carl, Xiangling Wang. How does the post-editing of neural machine translation compare with from-scratch translation? A product and process study. 2019. *The Journal of Specialised Translation* Issue 31 – January 2019. Pp.60-85 Project: English-Chinese translation and post-editing processes
 15. Allen, Jeffery (2003). "Post-editing." Harold Somers (ed.) (2003). *Computers and translation: A translator's guide*. Amsterdam: John Benjamins, 297-318.
 16. Alves, Fabio and José Luiz Gonçalves (2013). "Investigating the conceptual procedural distinction in the translation process: a relevance-theoretic analysis of micro and macro translation units." *Target* 25(1), 107–124.
 17. Bahdanau, Dzmitry, Cho, Kyunghyun and Yoshua Bengio (2014). "Neural machine translation by jointly learning to align and translate." arXiv preprint arXiv:1409.0473.
 18. Balling, Laura (2008). "A brief introduction to regression designs and mixed-effects modelling by a recent convert." Jakobsen Arnt Lykke, Susanne Göpferich and Inger M.
 19. Mees (eds) (2008). *Looking at eyes: Eye-tracking studies of reading and translation processing*. Copenhagen: Samfunslitteratur, 175–191.
 20. Bates, Douglas, Maechler, Martin, Bolker, Ben, Walker, Steven, Christensen, Rune Haubo Bojesen, Singmann, Henrik, Dai, Bin, Scheipl, Fabian, Grothendieck, Gabor and Peter Green (2014). "lme4: Linear mixed-effects models using Eigen and S4." R package version 1.7, 1-23. <https://CRAN.Rproject.org/package=lme4> (consulted 21.11.2018).

21. Carl, Michael, Schaeffer, Moritz and Srinivas Bangalore (2016). "The CRITT translation process research database." Michael Carl, Srinivas Bangalore and Moritz Schaeffer (eds) (2016). *New directions in empirical translation process research*. Cham: Springer, 13-54.
22. Castilho, Sheila, Moorkens, Joss, Gaspari, Federico, Calixto, Iacer, Tinsley, John and Andy Way (2017). "Is neural machine translation the new state of the art?" *The Prague Bulletin of Mathematical Linguistics* 108, 109–120.
23. Daems, Joke, Vandepitte, Sonia, Hartsuiker, Robert J. and Lieve Macken (2017). "Translation methods and experience: A comparative analysis of human translation and post-editing with students and professional translators." *Meta* 62, 245-270.
24. Ericsson, K. Anders (2006). "An introduction to Cambridge Handbook of Expertise and Expert Performance: Its development, organization, and content." K. Anders Ericsson, Neil Charness, Paul J. Feltovich and Robert R. Hoffman (eds) (2006). *The Cambridge handbook of expertise and expert performance*. Cambridge: Cambridge University Press, 3-20. *The Journal of Specialised Translation* Issue 31 – January 2019 82
25. Fleiss, Joseph L. (1971). "Measuring nominal scale agreement among many raters." *The Prague Bulletin of Mathematical Linguistics* 76(5), 378–382.
26. Germann, Ulrich (2008). "Yawat: Yet Another Word Alignment Tool." ACL-08. *Proceedings of the 46th Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics: Human Language Technologies. HLT Demo Session (Companion Volume)*, Columbus, Ohio 2008. The Association for Computational Linguistics, 20-23. <http://www.aclweb.org/anthology/P/P08/P08-40.pdf> (consulted 20.11.2018).
27. Green, Spence, Heer, Jeffrey and Christopher D. Manning (2013). "The efficacy of human post-Editing for language translation." *Proceedings of the SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems (ACM)*. Association for Computing Machinery, 439-448. <https://dl.acm.org/citation.cfm?id=2470718> (consulted 21.11.2018).
28. Groves, Declan and Dag Schmidtke (2009). "Identification and analysis of postediting patterns for MT." MT Summit XII – The twelfth Machine Translation Summit International Association for Machine Translation hosted by the Association for Machine Translation in the Americas. Association for Machine Translation in the Americas, 429- 436. <http://www.mt-archive.info/MTS-2009-Groves.pdf> (consulted 21.11.2018).
29. Guerberof, Ana (2009). "Productivity and quality in MT post-editing." Marie-Laurie Gerber, Pierre Isabelle, Roland Kuhn, Nick Bemish, Mike Dillinger and Marie-Josée Goulet (eds) (2009). *Beyond Translation Memories Workshop*. MT Summit XII. The twelfth Machine Translation Summit. International Association for Machine Translation, Ottawa, August 26-30. Association for Machine Translation in the Americas. <http://www.mt-archive.info/MTS-2009-Guerberof.pdf> (consulted 11.12.2017).
30. Gutt, Ernst-August (1991). *Translation and Relevance: Cognition and Context*. Manchester: St Jerome.
31. Hansen, Gyde (2002). *Empirical Translation Studies: Process and Product* (Copenhagen Studies in Language 27). Copenhagen: Samfundslitteratur.
32. Jakobsen, Arnt Lykke (1998). "Logging time delay in translation." Gyde Hansen (ed.) (1998). *LSP Texts and the Process of Translation*. (Copenhagen Working Papers in LSP) Copenhagen: Copenhagen Business School, 71-101.
33. Jakobsen, Arnt Lykke (2002). "Translation drafting by professional translators and by translation students, in empirical translation studies: Process and product." Gyde Hansen (ed.) (2002). *Empirical Translation Studies: Process and Product*. (Copenhagen Studies in Language Series 27) Copenhagen: Samfundslitteratur, 191-204.

34. Junczys-Dowmunt, Marcin, Dwojak, Tomasz and Hieu Hoang (2016). "Is neural machine translation ready for deployment? A case study on 30 translation directions." <https://arxiv.org/abs/1610.01108>
35. Klubička, Filip, Toral, Antonio and Víctor M. Sánchez-Cartagena (2017). "Finegrained human evaluation of neural versus phrase- based machine translation." *The Prague Bulletin of Mathematical Linguistics* 108, 121–132. *The Journal of Specialised Translation Issue* 31 – January 2019 83
36. Koglin, Arlene (2015). "An empirical investigation of cognitive effort required to postedit machine translated metaphors compared to the translation of metaphors." *Translation & Interpreting* 7, 126-141.
37. Krings, Hans P. (2001). *Repairing Texts: Empirical Investigations of Machine Translation Post-editing Processes* (Geoffrey Koby, ed.). Kent: Kent State University Press.
38. Lacruz, Isabel, Shreve, Gregory M. and Erik Angelone (2012). "Average pause ratio as an indicator of cognitive effort in post-editing: A case study." Sharon O'Brien, Michel Simard and Lucia Specia (eds) (2012). *Proceedings of the AMTA 2012 Workshop on Post-editing Technology and Practice*, San Diego, 28 October. Association for Machine Translation in the Americas, 21–30. <http://www.mt-archive.info/10/AMTA-2012-WSWPTP.pdf> (consulted 05.12.2018). •
39. Lacruz, Isabel and Gregory M. Shreve (2014). "Pauses and Cognitive Effort in PostEditing." Sharon O'Brien, Laura Winther Balling, Michael Carl, Michel Simard and Lucia Specia (eds) (2014). *Post-editing of machine translation: Processes and applications*. Cambridge: Cambridge Scholars Publishing, 246-272.
40. Lommel, Arle R. and Donald A. DePalma (2016). *Post-Editing Goes Mainstream: How LSPs Use MT to Meet Client Demands*. Cambridge MA: Common Sense Advisory. http://www.common senseadvisory.com/Portals/_default/Knowledgebase/ArticleImage/s/1605_R_IP_Postediting_goes_mainstream-extract.pdf (consulted 07.11.2018).
41. Mesa-Lao, Bartolomé (2014). "Gaze behaviour on source texts: An exploratory study comparing translation and post-editing." Laura Winther Balling, Michael Carl, Michael Simard and Lucia Specia (eds) (2014). *Post-editing of machine translation: Processes and applications*. Newcastle: Cambridge Scholars Publishing, 219-245.
42. O'Brien, Sharon (2006). "Pauses as indicators of cognitive effort in post-editing machine translation output." *Across Languages and Cultures* 7, 1-21.
43. O'Brien, Sharon (2007). "An empirical investigation of temporal and technical post-editing effort." *Translation and Interpreting Studies* 2, 83-136.
44. O'Brien, Sharon (2010). "Introduction to post-editing: Who, what, how and where to next." Paper presented at The Ninth Conference of the Association for Machine Translation in the Americas (Denver, Colorado 31 October – 4 November 2010). <http://www.mtarchive.info/10/AMTA-2010-OBrien.pdf> (consulted 21.11.2018).
45. O'Brien, Sharon (2011). "Towards predicting post-editing productivity." *Machine Translation*, 25(3), 197-215.
46. Plitt, Mirko and François Masselot (2010). "A productivity test of statistical machine translation post-editing in a typical localisation context." *The Prague Bulletin of Mathematical Linguistics* 93, 7-16.
47. Popović, Maja (2017). "Comparing language related issues for NMT and PBMT between German and English." *The Prague Bulletin of Mathematical Linguistics* 108, 209–220. •
- R Core Team (2014). "R: A language and environment for statistical computing." R Foundation for Statistical Computing. Vienna. <http://www.R-project.org/> (consulted 10.11.2018). *The Journal of Specialised Translation Issue* 31 – January 2019 84

48. Schaeffer, Moritz, Carl, Michael, Lacruz, Isabel and Akiko Aizawa (2016). "Measuring cognitive translation effort with activity units." *Baltic Journal of Modern Computing* 4, 331-345.
49. Screen, Benjamin (2017). "Machine translation and Welsh: Analysing free Statistical Machine Translation for the professional translation of an under-researched language pair." *The Journal of Specialised Translation* 28, 317-344.
50. Sennrich, Rico, Haddow, Barry and Alexandra Birch (2016). "Neural machine translation of rare words with subword units." *Proceedings of the 54th Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics*. Association for Computational Linguistics, 1715–1725. <http://www.aclweb.org/anthology/P16-1162> (consulted 21.11.2018).
51. Sperber, Dan and Deirdre Wilson (1986). *Relevance: Communication and Cognition*. Oxford: Blackwell.
52. Tatsumi, Midori (2009). "Correlation between automatic evaluation metric scores, post-editing speed and some other factors." *MT Summit XII – The twelfth Machine Translation Summit International Association for Machine Translation hosted by the Association for Machine Translation in the Americas*. Association for Machine Translation in the Americas, 332-339. <http://www.mt-archive.info/MTS-2009-Tatsumi.pdf> (consulted 21.11.2018).
53. TAUS (2013a). *Translation Technology Landscape Report*. <https://www.taus.net/thinktank/reports/translate-reports/taus-translation-technologylandscape-report> (consulted 01.04.2017).
54. TAUS (2013b). *Adequacy/Fluency Guidelines*. <https://taus.net/academy/bestpractices/evaluate-best-practices/adequacy-fluency-guidelines> (consulted 10.05.2017).
55. TAUS (2016). *TAUS Post-editing Guidelines*. <https://www.taus.net/thinktank/articles/postedit-articles/taus-post-editing-guidelines> (consulted 04.04.2017).
56. Tirkkonen-Condit, Sonja (1990). "Professional vs. non-professional translation: A think-aloud protocol study." Michael Halliday, Alexander Kirkwood, John Gibbons and Howard Nicholas (eds) (1990). *Learning, keeping and using language: Selected papers from the eighth World Congress of Applied Linguistics*. Amsterdam: John Benjamins, 381-394.
57. Vieira, Lucas N. (2016). *Cognitive effort in post-editing of machine translation: evidence from eye movements, subjective ratings, and think-aloud protocols*. PhD Thesis. Newcastle University.
58. Yamada, Masaru (2015). "Can college students be post-editors? An investigation into employing language learners in machine translation plus post-editing settings." *Machine Translation* 29, 49-67.

